

Lembranza d'un home representativo

[Betanzos dos Cabaleiros! Quen queira falar ben de ti haberá de lembrarse d'un cabaleiro betanceiro que dorme o derradeiro sono no cemeterio pendurado com'un xardín melancónico sobr'a meiga paisaxe da túa ría: aquel García Acuña ô que non poden esquencer cantos na lus da súa sonrisa aristárquica vironill'a i-alma toda nobreza, xenerosidade e cultura, alma exquisita, irmá xemea da do señor de Gondomar, que foi coma él espello de cónsules galegos ô servicio da Hespaña.

Com'o Dante percisou de Virxilio para percorrer os circos do Inferno e com'o o noso Curros percisou d'Añón para entrar pol-os vagóns dos sete pecados capitaes, aqueles que sintan o verdadeiro degaro de coñeceren de xeito íntimo e fervoroso a i-alma adormecida e bela da terra brigantina, terán que busca-la guía espíritoal do Rodenbach betanceiro. Porque «La Mariñana» de García Acuña é o semello na literatura do noso país á «Brujas la muerta» nas letras belgas.

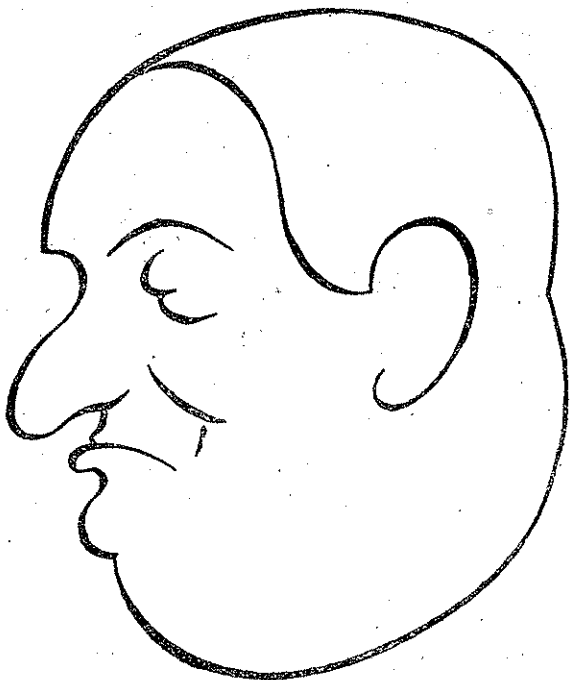
Todo homenaxe a Betanzos ten que ser un homenaxe a García Acuña, a aquel home bô que midiu sempre co'a mesma sonrisa cristianamente comprensiva a amigos e nemigos; ten que ser iso ou o viceversa categórico.

As cinzas do máis oúto cantor da soedosa e silente urbe betanceira que recreia o sono vetusto da súa historia com'un vello Narciso fidalgo na i-auga queda da ría que peitean antergas pontes de pedra, xa andan misturadas c'o maino ár que bica todo. Nas verdecen-tes marismas, no mosaico de leiras como mendos d'un fatelo de probe zurcido con fios de suor labrego, no pentágrama de viñas—evocación de ledicias báquicas—, nas portas históricas ond'aniñaron as leendas, nas rúas encosta, nos amplios balcóns frocidos, nas eirexas d'antigo estilo —porcos bravos dos Andrades que na vosa eternidade de pedra gardades o segredo das xestas dos Lanzós e as fazañas dos Irmandiños!—, onde queira o espírito de García Acuña, gran cabaleiro da cibdade dos cabaleiros, áchase omnipresente.

Cando pol-as tristes celosías d'aquel vello e homildosiño mosteiro que mollia seus franciscanos pes no río (a cuias oreilas dormen no lamal tumbadas as embarcaciós fluviás) penéiranse os rezos das freiras que n'él acougán, e voan no luar como anxos invisibeis, eu penso que renden culto á i-alma mariñana que grorificou nas súas ledicias e nas súas doores García Acuña.

Tod'o encanto da encantada vila dos Andrades agarima a lembranza d'aquel cabaleiro da señorial sonrisa, que roeron os vermes da morte na friaxe dos seus labios para trocárense en vermes de lus. E os porcos bravos de pedra dos Andrades bicanlle o espírito, ollando foscamente ôs exóticos lións de cemento, emblema do pseudoarte que veu pol-o mar.

† A. VILLAR PONTE

Cebren